

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Анотація

У статті проаналізовано нормативно-правову базу кібернетичної безпеки України та вказано на напрямки її подальшого удосконалення.

Ключові слова: кібербезпека, закон, Указ Президента, Україна.

Abstract

The article analyzes the regulatory framework of cyber security of Ukraine and indicates the directions of its further improvement.

Key words: cybersecurity, law, Presidential decree, Ukraine.

Вступ

Сьогодні кібербезпека є найбільш новим та динамічним у розвитку інститутом забезпечення інформаційної безпеки в Україні. Актуальність та важливість удосконалення правового регулювання зазначеного інституту обумовлюється насамперед постійною зміною і удосконаленням загроз інформаційній безпеці у кібернетичному просторі, масштабність та всеохоплюючий характер атак зловмисників, зокрема з російського боку, їх складні системні, внутрішньо та зовнішньополітичні наслідки.

Результати дослідження

В Україні наразі діє Закон України від 05.10.2017 №2163-VIII «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України». Відповідно до зазначеного Закону встановлено, що функціонування національної системи кібербезпеки забезпечується шляхом, зокрема, провадження єдиної (універсальної) системи індикаторів кіберзагроз з урахуванням міжнародних стандартів з питань кібербезпеки та кіберзахисту, впровадження організаційно-технічної моделі національної системи кібербезпеки як комплексу заходів, сил і засобів кіберзахисту, спрямованих на оперативне (кризове) реагування на кібератаки та кіберінциденти, впровадження контрзаходів, спрямованих на мінімізацію вразливості комунікаційних систем; періодичного проведення огляду національної системи кібербезпеки, розроблення індикаторів стану кібербезпеки тощо [1].

Зазначеної проблематики також безпосередньо стосується Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України». В ньому, зокрема, зазначено, що Метою Стратегії кібербезпеки України є створення умов для безпечного функціонування кіберпростору, його використання в інтересах особи, суспільства і держави.

В цьому документі вказуються необхідні заходи для досягнення забезпечення кібербезпеки України:

- ✓ створення національної системи кібербезпеки;
- ✓ посилення спроможностей суб'єктів сектору безпеки та оборони для забезпечення ефективної боротьби із кіберзагрозами воєнного характеру, кібершпиунством, кібертероризмом та кіберзлочинністю, поглиблення міжнародного співробітництва у цій сфері;
- ✓ забезпечення кіберзахисту державних електронних інформаційних ресурсів, інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, а також інформаційної інфраструктури, яка знаходиться під юрисдикцією України та порушення сталого функціонування якої матиме негативний вплив на стан національної безпеки і оборони України (критична інформаційна інфраструктура).

Крім того, наводяться принципи, на яких має базуватися забезпечення кібербезпеки України як стану захищеності життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави в

кіберпросторі, що досягається комплексним застосуванням сукупності правових, організаційних, інформаційних заходів:

- ✓ верховенства права і поваги до прав та свобод людини і громадянина;
- ✓ забезпечення національних інтересів України;
- ✓ відкритості, доступності, стабільності та захищеності кіберпростору;
- ✓ державно-приватного партнерства, широкої співпраці з громадянським суспільством у сфері забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту;
- ✓ пропорційності та адекватності заходів кіберзахисту реальним та потенційним ризикам;
- ✓ пріоритетності запобіжних заходів;
- ✓ невідворотності покарання за вчинення кіберзлочинів;
- ✓ пріоритетного розвитку та підтримки вітчизняного наукового, науково-технічного та виробничого потенціалу;
- ✓ міжнародного співробітництва з метою зміцнення взаємної довіри у сфері кібербезпеки та вироблення спільних підходів у протидії кіберзагрозам, консолідації зусиль у розслідуванні та запобіганні кіберзлочинам, недопущення використання кіберпростору в протиправних та воєнних цілях;
- ✓ забезпечення демократичного цивільного контролю над утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами держави, що діють у сфері кібербезпеки [2].

Утім, варто все ж таки зазначити, що на сьогодні наведені положення залишаються декларативними. Питання кібербезпеки на загальнодержавному рівні врегульовано фрагментарно. Окремі кібератаки, протиправні дії з інформацією у кіберпросторі відбуваються періодично на різних об'єктах забезпечення кібербезпеки. Проте досі не прийнято та не розроблено єдиного комплексного нормативно-правового акту, яким було би детально врегульовано питання різних типів кіберзагроз, систематизовано та зведено до єдиного переліку типові групи таких загроз інформаційній безпеці та, відповідно, розроблено схем протидії, попередження та реагування на типові види кіберзагроз. Не врегульовано також питання національної системи індикаторів кіберзагроз, а також загальних індикаторів рівня та якості забезпечення інформаційної безпеки у кіберпросторі. Поряд з тим, можна констатувати той факт, що на сьогодні нормативно-правова термінологія у сфері кібербезпеки не є уніфікованою та єдиною для усіх сфер життєдіяльності суспільства, що є важливою передумовою для подальшої побудови ефективної системи забезпечення інформаційної безпеки.

Висновки

Отже, такий стан нормативно-правового регулювання обумовлює також і проблеми у розробці подальшого спеціалізованого вирішення окремих питань інформаційної безпеки на законодавчому рівні, які є характерними для конкретних сфер життєдіяльності суспільства (освіта, медицина, оборона тощо).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
2. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96/2016#n11>

Герасимов Тимофій Юрійович – доктор історичних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна, e-mail: timger84@gmail.com

Кузнецов Всеволод Григорович – старший викладач кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна, e-mail: okkuznetsov@rambler.ru

Gerasymov Tymophiy – doctor of historical sciences, assistant of professor of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: timger84@gmail.com

Kuznetsov Vsevolod – senior lecturer of Philosophy and Humanitarian Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: okkuznetsov@rambler.ru